

aan mevrouw T. Netelenbos
Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
Postbus 606
1700 ML ZOETERMEER

Rotterdam, 17 juni 1997

Geachte mevrouw Netelenbos,

Graag wil ik een lans breken voor het bestaande OET-onderwijs.

Sinds 1993 voeren wij op onze school het "Deltaplan Taalbeleid" uit. Als onderdeel hiervan is de les in de eigen taal een wezenlijk deel van het programma voor de leerlingen met als moedertaal Arabisch, Berber, Turks, Portugees of Creolo (Kaauperdiaans).

Drie OET-leerkrachten werken ieder twee dagen per week op onze school.

In de kleuterbouw geven zij les aan kinderen die vaak alleen hun eigen taal kennen en soms zelfs deze gebrekkig spreken. Bij de OET-lessen wordt een programma gebruikt dat volledig in de eigen taal is toegesneden op de ontwikkeling van kleuters. Dit programma, "TRIAS", is in Rotterdam ontwikkeld na jaren van research en proefinvoering. Onze drie leerkrachten zijn hierbij betrokken geweest. "TRIAS" sluit volledig aan op "Taalplan kleuters" dat wij in de multiculturele kleutergroep gebruiken. Dit programma is erop gericht dat de kinderen Nederlands als tweede taal verwerven. Qua verhalen en thema's komen de programma's TRIAS en TAALPLAN overeen; het programma in de eigen taal is geen platte vertaling van het Nederlandse versie. De auteurs van het programma gaan er terecht vanuit dat de kinderen hun eigen taal een grotere woordenschat hebben dan in het Nederlands, dus gaat het "TRIAS"-programma dieper op de stof in, en heeft het een sterk wereldoriënterend karakter. Tevens is het speels, het bevat spel-, zang- en crea-opdrachten. Ouders van groep 1 en 2 kunnen hun kind thuis ondersteunen door het programma "RugZak" wekelijks op school te volgen. Een assistente ouderbetrokkenheid geeft uitleg en materialen mee om thuis met het kind allerlei activiteiten te doen. Deze sluiten aan op het schoolprogramma, dus is er een drieslag: TRIAS verdiept de begrippenkennis in de eigen taal, TAALPLAN brengt de taalverwerving in het Nederlands op gang en RUGZAK maakt het kind én de opvoeder thuis actief.

In groep 3 is de laatste jaren op onze school, met medewerking van het Projektbureau Rotterdam dat ook Deltaplan ondersteunde, een programma in de eigen taal ontwikkeld dat op dezelfde wijze als TRIAS ondersteuning biedt aan het leren lezen en rekenen. Zo worden allerlei begrippen en verhalen uit de leesmethode "Veilig Leren Lezen" en uit de rekenmethode "De wereld in getallen" in de eigen taal aangeboden, vóór ze in de multiculturele groep worden aangeboden in het Nederlands. De leerlingen die dit de afgelopen twee jaar hebben meegedaan, vertoonden aan het eind van groep drie geen leerachterstanden meer. Deze manier van lesgeven werd door de meeste ouders thuis ondersteund door het "OverStap"-programma mee te doen. OVERSTAP is het vervolg op RUGZAK en biedt de ouders informatie en materiaal om thuis het leesproces te ondersteunen.

In groep 3 vindt bij de meeste kinderen een omslag plaats ten aanzien van de taaldominantie: de eigen taal wordt op school ondergeschikt aan de Nederlandse taal. Vandaar dat wij in de groep 4 en hoger de lestijd in de eigen taal doen afnemen van een uur in de week tot een half uur in groep 8. De lessen zijn dan veel minder ondersteunend en meer gericht op het leren lezen en schrijven van de eigen taal (voor Berber- en Creolosprekenden is er aandacht voor de officiële landstaal van het land van herkomst, de derde taal waarmee het kind in de onderbouw nog niet is geconfronteerd). De eigen taal heeft hier dus de status die het Engels in groep 7 en 8 van iedere basisschool heeft.

Onze ervaringen met deze werkwijze zijn uitermate positief. Het is moeilijk om resultaten aan te tonen, want hoe zou een leerling leren als je dit achterwege liet? Dat weten wij niet en zelfs de taalwetenschappers niet.

We zien in groep 8 dat leerlingen van de genoemde groepen uitstromen naar alle vormen van voortgezet onderwijs. Het is dus zeker niet zo dat zij voor het overgrote deel in het lager-beroepsonderwijs terechtkomen.

Een persoonlijke ervaring, opgedaan tijdens het bijwonen van de verschillende lessen in de onderbouw, waarbij de kleuters van één taalgroep uit verschillende "Nederlandse" klassen bij elkaar zaten, wil ik u niet onthouden en gaan volgens mij veel verder en dieper dan Citoresultaten.

Ik zag kinderen waarbij kleuterogen openstraalden daar waar zij eerst angstig waren. Ik zag oren die luisterden en begrepen. Ik zag kleutermonden die vertelden en lachten en zongen waar zij eerst stil of boos waren. Ik zag kleuterhanden die klaptten en kleurden waar zij eerst wrongen en soms sloegen. Ik hoorde kleuterstemmen verhalen vertellen, dezelfde stemmen die alleen "ja juf" of "nee juf" lieten horen in de grote groep. Ik zag herkenning en betrokkenheid bij alles wat de juf deed. Ik zag humor en ook ondeugd naar elkaar toe.

Twee keer drie kwartier zó bezig zijn, dat maakt los, dat laat je uit je schulp komen, dat geeft zelfvertrouwen, dat biedt toekomst. Een half jaar later zie je dezelfde kinderen in de "Nederlandse groep" loskomen en dát doen wat ze bij OET leerden.

Laat het bestaande OET niet verdwijnen ! Er is nog een hele generatie die het nodig heeft. Sinds een paar jaar weten we hoe het moet. Er ligt nu een goed systeem waar al veel energie ingestopt is en dat werkt.

Als schoolteam willen wij zelfs nog een wens toevoegen aan het bovenstaande: als wij zien hoe goed het TRIAS voor de kleuters is, zouden wij willen dat de vele Papiamentssprekende leerlingen van de Antilliaanse bevolkingsgroep ook op deze manier les konden krijgen. Veel Antilliaanse kinderen spreken als 4-jarige hun moedertaal, en dat is niet het Nederlands.

TRIAS in het Papiaments zou een uitkomst voor hen zijn.

Wij hebben het Projektbureau in Rotterdam van deze wens op de hoogte gesteld.

Met vriendelijke groeten,
namens ons team,

Stoffel Boot
direkteur CBS "de Akker"

Postbus 5527
3008 AM ROTTERDAM
TEL/FAX 010 - 4844687

cc de heren Bies en Eikelboom, Bestuur PCBO
Willem van der Horst en Marike Akkerhuis, Projektbureau Rotterdam
Cengiz Ergün, coördinator OET-Turks-Rotterdam
Mohammed El-Khattabi, coördinator OET-Arabisch-Rotterdam
Hugo van den Broek, coördinator OET-Portugees-Rotterdam
kamerleden PvdA op bezoek in Rotterdam, Millinxbuurt 16 juni
Hans den Oudendammer, wethouder van onderwijs Rotterdam
dagblad Trouw
Schooljournaal, Federatie Onderwijsbonden CNV, KOV en PCO

De heer S. Boot
Directeur CBS "de Akker"
Postbus 5527
3008 AM Rotterdam

Uw brief van

17 juni 1997

Ons kenmerk

PO/BB/1997/17951U

Behandelend ambtenaar

mw C. de Volder

Zoetermeer

19 september 1997

Onderwerp

Doorkiesnummer

2826

Geachte heer Boot,

Uit uw brief blijkt dat uw school een doordacht taalbeleid voert om leerlingen te helpen uit te stromen naar alle vormen van voortgezet onderwijs. Zoals u schrijft zijn bepaalde programma's een goede steun bij de verwerving van het Nederlands als tweede taal door leerlingen in de kleuterbouw. Ook in groep drie wordt op uw school de eigen taal gebruikt om het leren lezen en het leren rekenen in de Nederlandse taal te ondersteunen. Naar uw ervaring wordt de eigen taal van deze kinderen met het vorderen van hun leeftijd echter minder ondersteunend en komt de eigen taal meer op zichzelf te staan. U bespeurt bij de meeste kinderen een omslag in groep drie. Over het geheel genomen zijn uw ervaringen met deze werkwijze 'uitermate positief'. Uit uw brief maak ik op dat u Jenkt deze werkwijze in de toekomst te moeten verlaten. Dat hoeft echter geenszins het geval te zijn. Met mijn uitleg hieronder verwacht ik uw vrees weg te nemen.

Mijn beleid is er op gericht alle leerlingen optimale mogelijkheden te bieden voor een zo goed mogelijke schoolopleiding. Vooral leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond zullen daarbij extra aandacht vragen om geen achterstand op te lopen. Iedereen weet dat een goede beheersing van de Nederlandse taal hun kansen op schoolsucces en op de arbeidsmarkt vergroot. En die beheersing wordt bevorderd door mee te doen bij alle reguliere onderdelen van het onderwijsprogramma van de basisschool. Daarom is het niet goed als leerlingen onderdelen missen van dat programma. Tegelijkertijd is het zo - en uw brief gaat daar bijna geheel over - dat de eigen taal een belangrijke ondersteuning kan zijn bij het leerproces van deze leerlingen. Daarnaast kan de eigen taal als zelfstandig vak gezien worden.

Op advies van de commissie Van Kemenade die onderzocht heeft hoe onderwijs-achterstand beter te voorkomen en welke rol het oetc daarbij vervult, en na overleg met de Tweede Kamer over het door deze commissie uitgebrachte rapport "Ceders in de tuin", heb ik aangekondigd het onderscheid tussen 'voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstand' en 'de eigen taal als zelfstandig vak' in het beleid meer zichtbaar te maken.

Mijn wetsvoorstel onderwijs in allochtone levende talen in het basisonderwijs (oalt) betreft de eigen taal als zelfstandig vak. Het wordt gegeven op verzoek van ouders, valt buiten het reguliere onderwijsprogramma voor alle leerlingen, maar voldoet aan de kwaliteitseisen die voor onderwijs gelden. Gemeenten dragen zorg voor een passend aanbod en ontvangen daarvoor een budget dat landelijk gezien 10% meer is dan het huidige totaalbudget voor oetc. Binnenkort zal het voorstel in het parlement behandeld worden.

Wanneer de eigen taal gebruikt wordt als ondersteuning van het leerproces gaat het vooral om het voorkomen van onderwijsachterstand bij leerlingen. In dat geval is de regelgeving en bekostiging op grond van de wet Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (goa) van toepassing. Deze wet is voor de zomervakantie van kracht geworden en houdt in dat gemeenten tezamen met schoolbesturen in die gemeenten een plan maken voor bestrijding van onderwijsachterstanden. Daarvoor beschikken gemeenten met ingang van het schooljaar 1997-1998 over een afzonderlijk door het rijk toegekend budget dat ook benut kan worden voor ondersteuning van leerlingen in de eigen taal met het oog op meer schoolsucces.

Wat nu op uw school gebeurt - leraren gebruiken de eigen taal als ondersteuning bij het leerproces van leerlingen -, blijft dus ook in de toekomst mogelijk. De door u gevolgde werkwijze behoeft dan ook niet te verdwijnen. Wel zal dit een plaats moeten krijgen in het gemeentelijk onderwijsachterstandenplan en - wanneer het parlement instemt met het wetsvoorstel oalt - het gemeentelijk oalt-plan.

Ik meen met het bovenstaande uw zorg te hebben weggenomen en wens u en uw team veel succes toe bij uw inspanningen voor een goed schoolresultaat bij al uw leerlingen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
T. Netelenbos,
namens deze,

drs. B. van der Ree
(Coördinerend beleidsmedewerker primair onderwijs)

12 okt '97 alle 3 brieven aan PvdA kamerleden → Peda | conclus. etc
12 okt '97 reactie aan OC&W → Peda | reactie.ocw

Rotterdam, 10 oktober 1997

Basisschool voor leerlingen
van 4 tot en met 12 jaar

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u een kopie van de brief die O,C & W mij zond als reactie op mijn brief van 17 juni 1997. U ontving mijn brief reeds eerder als afschrift.

Mijn reactie op de brief van O,C & W is:

Het beleid gaat toch veranderen.

Oetc/oalt wordt minder vanzelfsprekend.

De visie van de Staatssecretaris blijkt weinig adaptief:

het meedoen aan het reuliere programma en het niet mogen missen van onderdelen daarvan wordt genoemd als uitgangspunt.

Het sociaal-emotionele aspect, de brede ontwikkeling van kinderen,enz wordt ondergeschikt gemaakt aan de uitstroom naar het Voortgezet Onderwijs. Impliciet wordt er dus gezegd dat het oetc niet bijdraagt aan een goede basisschoolloopbaan.

Daar ben ik het niet me eens.

Ik blijf mijn zorg houden ten aanzien van de toekomst.

De brief van O,C & W klinkt als: maak u geen zorgen; er zit zuurstof in het water, als u er straks inligt kunt u gewoon ademen.

Ik hoop dat de politiek kan garanderen dat het bestaande gebouw niet wordt afgebroken.

Met vriendelijke groeten,

Stoffel Boot
CBS "de Akker"

Postbus 5527
3008 AM ROTTERDAM
TEL/FAX 010 - 4844687

bijlage: mijn brief aan O,C & W

Dhr. S. Boot
Directeur CBS "de Akker"
Postbus 5527
3008 AM Rotterdam

Uw brief van
13 oktober

Ons kenmerk
PO/BB/97/29509U

Contactpersoon
C. De Volder

Zoetermeer
24 oktober 1997

Onderwerp
OALT

Doorkiesnummer
2826

Geachte heer Boot,

Ik heb kennisgenomen van uw brief. Ik vind het jammer dat uw interpretatie van het toekomstige OALT-beleid een andere is dan de mijne. We moeten de kamerbehandeling van wetsvoorstel OALT afwachten. Deze zal op zeer korte termijn plaatsvinden.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
(T. Netelenbos),
namens deze,

drs. R.J. Koole
(Plaatsvervangend hoofd afdeling Bestuur en Beleid Primair Onderwijs)